

WSTĘP DO POEMATU.

Z SZKICÓW PODRÓŻNYCH

przez

ERNESTA BUŁAWĘ.

Czy znacie gorący wschód!
I meczetów turbany
Jako złote kurhany
Okurzone wieczorem
W blaskach łun nad Bosforem,
Nad zwierciadłami wód?...
Znacie cyprysów chóry
Nad morzami gwarzące;
Kolumn śnieżne marmury
W modrych fal łonach drzące
Nad szafirów Bosforem?...
Czy znacie gorący wschód!
Rozmarzony wieczorem,
Z fontanny swawolnemi,
Których warkocz zaplata
Księżyc, iskry drzącemi...
Z marmurów zefir zmiata
Pomarańcz kwiat, i wonie
Jasminów, co się łączą
Z brzękiem gitar, w ustronie
Lecących, gdzie się płaczą
W powój okien stęsknionych
Kratami przesłoniionych...
Płaski dach z gołębiami
Co ciągną błękitami,

Złotym rogiem śród wieczoru
 Od zwierciadeł cichych wód
 Tłum kaików rozhworu
 Pełen, sunie gdzieś na Wschód....
 Ej! czy złote półksiężyce?
 Czy jaskółki swawolnice?
 Z wrzawą płyną wśród wieczoru,
 Złotym rogiem — do Bosforu? —
 Płyną, lecą, prześcigają
 Się jak gwiazdy zręczne wciąż,
 Niepotracą się, pluskają,
 Jak poćwiertowany wąż!...
 Płyną, płyną całą zgrają,
 Dmą w piszczałki, dzwonią w dzbanki,
 A od brzegów się cyganki
 Dziką pieśnią sprzeciwiają —
 I w kaikach przy tym dźwięku
 Na głębinach w kruchej łodzi,
 Czarny z białym, tan zawodzi
 Łamiąc ciała kształt bez lęku,
 Klaszcze w dłonie, w kastaniety,
 Wyskakuje jak na ziemi,
 Naśladowując jak kobiety
 Tańczą, między mury swemi. —
 Nogą pusty krąg zatacza,
 A łamaniem rąk rozpacza...
 Kaik drzy i wciąż się waży,
 Lecz wywrócić się nie waży, —
 Jeden, drugi i dziesiąty,
 I dwudziesty, setny, piąty,
 Śmiech, krzyk, wrzask,
 Śpiew, woń — blask —
 Malinowy fez,
 Róża — fiołek — bez! —
 Wszyscy płyną gdzieś na wschód,
 Tak się wraca — z słodkich wód....

Po nad niemi słońce złoci
 Jaszczur fal, i tarczą spada,
 Gdzie cyprysów się gromada

Skarzy, z po nad grobów kroci,...
 Tłum cyprysów co olbrzymie,
 Nad turbany kamiennemi,
 I w rytmicznym westchnień rymie
 Każdy wtórzy jedno imie!
 Po nad głązy wiekowemi..
 Spada słońce nad morzami,
 A moszee ich blaskami
 Ozłoczone! osrebrzone!
 Nad blask ramazanów
 W turbanach — wulkanów!!!
 Rubin — krew — fioletów tła,
 Iskra — tęcza — łza!!!
 Osypane w złoty kurz,
 Aja Sofia! czoło znurz!
 Aja Sofia! rosą zmyj!
 Aja Sofia! w blask się skryj!..
 Sulejmania! pyszna w słońcu!
 Tam gra w blaskach szczyt Achmeda,
 Tam gołębie At-mej-danu
 Ciągną na noc wierne Panu!
 Któż tym blaskom oka nie da?...
 Spada słońce w Bosfor, w końcu!
 A świat chwałę daje — słońcu!
 Już Marmara zapalona!
 Morze iskier falujące!..
 Jako węże Laokoona
 W płynny ogień topniejące! — —
 Od Galaty mostu śmiechy,
 Gzy konają i uciechy.
 W dali... wyspy uśmiechnięte,
 Ah! pięknnością — prawie święte!..
 Pierwsza Prinkipo!... na fali
 Z szlarką chmury, na skał czole,
 O Prinkipo!... w cudnej dali!
 Strojna w blasków aureole!
 Jakież chwile na twych skałach
 Miałem! jakie duszy bole
 Utopiłem w mórz twych wałach..
 O Prinkipo! witaj mile!

Jakże orle miałem chwile!
 Na urwiskach tych, mój ciszę
 I rytmiczny szum fal słyszę.
 Jak w otchłani u stóp skały
 Niby serca, wciąż pękały, —
 Mniejsze — zbiegły lekką chwilką,
 Popękały — wielkie tylko!...
 Tam bizancki, kuty z skały
 Twój monaster i chorały
 Sosen, po nad przepaściami
 Mój, w półsennych wspomnieniach
 Dzwonki trzód na dzikich górach,
 I twój rdzawy dzwon w lazurach!
 I wy w dali zblękitnione
 Halkis, Proti, Antigone!
 Wyspy cudne, z mój wysnione!..
 W mgłach już nikną minarety,
 Muezinów zapiał chór,
 Nad meczety — i meczety —
 Od mój lasów — aż do chmur!..
 Po pod mosty z głosem pieśni
 Wszyscy, płyną tam rówieśni,
 Płyną, płyną, gdzieś na wschód,
 Tak się wraca z słodkich wód,..
 Odalisko cudna moja!
 Tak nadpłynął kaik twój,
 Tak błysnęła postać twoja,
 Gdy cię ścigał kaik mój!..
 Oczy z lekka uchyliła,
 W kaik kwiatek bzu rzuciła..
 I z całego snu..
 Ta gałązka — bzu —
 . . . . .
 . . . . .
 . . . . .
 . . . . .
 Ach! ty może wśród Skutari
 Spoczniesz kiedyś, uwolniona,
 Z snów niewoli, przeniesiona
 Pod cyprysów senne mary...

Gdzie ich w wiekach szumią tłumy,
 I nieziemskie pieją dumy...
 Gdzie swe kości Muzułmanie
 Już przenoszą — by z giaurami
 Nie zmieszały się, gdy wieki
 Zmieniają dziejów kres daleki!...
 Tam ty — może spocziesz cudna
 I nie wiedząc, może wrócę
 Gdzie cyprysów puszcza ludna,
 Nad tym grobem się zasmucę...
 Może legnę mym zwyczajem
 Jako ongi, gdzie kamienny
 Turban kwitnie, obyczajem,
 Z nad mogiły, bezimiennej.
 Tam, gdzie wierny koń Mahmuda
 Pomnik ma, między jaśminy,
 Wśród największej gdzieś gęstwiny,
 Gdzie się spostrzedz im nieuda,
 Tam, gdzie wracam każdą wiosną,
 Gdzie wśród pokrzyw, róże rosną,
 Może fez mój się pochyli
 Nad turbanem twym wśród ciszy,
 Kędy szelest się motyli
 I słowika tylko słyszy....
 Może wrócę tam, jak nieraz,
 Z Homerową księgą cudną,
 W puszcze grobów, tę, odludną
 Co w mej duszy tak lśni teraz,
 Może legnę tam, czytając,
 Głos turkawki słysząc tylko,
 Świerszczów głosu doławiając
 I mórz grzmotu, krótką chwilką...
 A ty w grobie. — Wspomnisz sobie —
 Pomyśl, o mnie niezapomniał
 Wśród słodkich wód snu,
 Giaur ten jeszcze dzisiaj wspomniał
 Mą gałązkę — bzu. —
 Ach i kiedy giaur swej wiosny,
 Wspomni dni tułacze,
 Wzniesiesz z mogił jęk żałośny,

Że Eblis zapłacze....
 I cyprysy się rozszumią,
 Słowiki rozżalą,
 Fale mórz się w akkord stłumią,
 Księżyc światła falą
 Spłynie, nad cyprysów chóry,
 Po nad lasy — skały — góry!
 I twój biały cień przewieje
 Zbudzon z grobów snu...
 Kiedy księżyc zajaśnieje
 Nad zwojami bzu....
 Dreszczom kwiatów o północy
 Cień twój biały i sierocy
 Szeptać będzie i ku gwiazdom,
 Jak ku światów przyszłych gniazdom
 Pieśń twa spłynie w głos uroczy,
 Gwiazdom — co się budzą z snu
 Nad szczytami Bulgurlu....

I w ogrodzie cicho stoi,
 Turban skamieniały,
 Księżyc w blask go złoty stroi
 Bzy się poschylały....
 I słowicza pieśń dolata
 Nie dla ludzi, nie dla świata,
 Lecz dla serca w poniewierce,
 Jeżeli gdzie jest jeszcze serce:
 Cicho płyną pieśni moje
 Błądząc kędyś po rozdrożu,
 Jak kryształów srebrne zdroje
 Po bławatów modrém łożu....
 Pluśnie rybka w wód krzysztale,
 Z piersi wymknie się westchnienie,
 Rybka modre zmaci fale,
 A westchnienie, — zmaci pienie...

. . . . .
 . . . . .

Ernest Butawa.